

Sygn. akt IX Ca 1148/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Wieczorkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Beata Grzybek, Krystyna Skiepmo
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Gryń

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa J. J. (1), T. J., M. J. i A. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S. i K. Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 9 października 2015 r., sygn. akt I C 1164/14,

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zasądzoną tam kwotę 6.350,-zł obniża do kwoty 5.382,-zł (pięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt dwa) wraz z odsetkami tam zasądzonymi, a koszty procesu wzajemnie znosi między powodami J. J. (1) i T. J. a pozwanymi (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. i K. Ł.;

II. odrzuca apelację pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. na rzecz powódek M. J. i A. J. kwoty po 60,-zł (sześćdziesiąt) tytułem kosztów procesu za instancję odwoławczą,

IV. zasądza od powodów J. J. (1) i T. J. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. kwotę 90,-zł (dziewięćdziesiąt) tytułem kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Beata Grzybek Mirosław Wieczorkiewicz Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 1148/15

UZASADNIENIE

Powodowie T. J. i J. J. (1) w ostatecznie sformułowanym powództwie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz, in solidum od pozwanych (...) S.A. w S. i K. Ł. kwoty 9.140,-zł tytułem odszkodowania za szkodę majątkową wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 października 2013r. do dnia zapłaty. Tym samym pozwem powódka M. J. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od w/w pozwanych kwoty 2.099,23,-zł tytułem odszkodowania za szkodę majątkową wraz z

odsetkami ustawowymi od dnia 11 października 2013r. do dnia zapłaty, a powódka A. J. kwotę 1.339,46,-zł tytułem odszkodowania za szkodę majątkową wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 października 2013 do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie T. J. i J. J. (1) są właścicielami lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...), do którego przynależy piwnica. W dniu 5 sierpnia 2013r. (...) spółka z o.o. w G., działająca w imieniu Wspólnoty mieszkaniowej nr (...) (nieruchomości przy ul. (...) w G.) zawarł z K. Ł. umowę o prace budowlane-remont kominów budynku. W trakcie wykonywania wskazanych prac, w dniu 28 sierpnia 2013r. doszło do zdarzenia, z powodu którego uszkodzona została rura znajdująca się w przewodzie kominowym, która zalała piwnice powodów do poziomu ok. 40 cm. W wyniku zalania wodą z sadzą zniszczone zostały znajdujące się w piwnicy powodów- T. i J. J. (1) ruchomości. Powodowie zaznaczyli, że w sumie uszkodzeniu uległy urządzenia i przedmioty na łączną kwotę 6.640,-zł. W piwnicy znajdowały się również meble A. i M. J., które także zostały zniszczone. Powodowie podnieśli, iż powódka A. J. poniosła z tego tytułu szkodę w kwocie 1.339,46,-zł, a powódka M. J. szkodę w kwocie 2.099,23,-zł. W celu przywrócenia piwnicy do stanu sprzed zdarzenia, niezbędne jest przeprowadzenie remontu, którego koszt wyniesie 2.500,-zł. Powodowie zaznaczyli, że w dniu powstania szkody K. Ł. posiadał polisę ubezpieczeniową od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego (...) S.A. w S.. Przedmiotową polisę posiadał również (...) spółka z o.o. w G. oraz Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. (...) w G..

W odpowiedzi na pozew pozwane (...) S.A. w S. wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż kwestionuje swoją odpowiedzialność z tytułu szkody powstałej po zalaniu piwnicy, albowiem zaistniała ona wyłącznie z powodu nieprawidłowości w prowadzeniu dokumentacji technicznej instalacji wodociągowej w budynku zamieszkiwanym przez powodów.

Pozwany K. Ł. nie zajął stanowiska w sprawie, będąc prawidłowo zawiadomiony.

Wyrokiem z dnia 9 października 2015r. Sąd Rejonowy w Giżycku:

I. zasądził od pozwanych (...) S.A. w S. i K. Ł. na rzecz powodów T. i J. małż. J. kwotę 6.350,-zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.10.2013r. do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia z obowiązku drugiego oraz kwotę 305,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

II. zasądził od pozwanych (...) S.A. w S. i K. Ł. na rzecz powódki A. J. kwotę 803,63,-zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.10.2013r. do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia z obowiązku drugiego oraz kwotę 280,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

III. zasądził od pozwanych (...) S.A. w S. i K. Ł. na rzecz powódki M. J. kwotę 1.364,56,-zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11.10.2013r. do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia z obowiązku drugiego oraz kwotę 336,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

IV. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

V. nie obciążył powodów kosztami postępowania na rzecz pozwanych;

VI. zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego między stronami;

VII. uznał, że wyrok w stosunku do K. Ł. jest wyrokiem zaocznym.

Sąd ten ustalił, że powodowie T. J. i J. J. (1) są właścicielami lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...), do którego przynależy piwnica. W dniu 5 sierpnia 2013r. Wspólnota Mieszkaniowa nr (...)w G. (nieruchomości przy ul. (...) w G.) reprezentowana przez Zarządcę - (...) spółka z o.o. w G. zawarła z K. Ł. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą: Firma (...) umowę o prace budowlane- remont kominów zgodnie z przedmiarem stanowiącym integralną część umowy. Na mocy § 7 w/w umowy wykonawca zobowiązał się do ponoszenia odpowiedzialności na zasadach ogólnych, za szkody wynikłe na terenie budowy w okresie od chwili przejścia terenu od zamawiającego do chwili

końcowego odbioru obiektu. W czasie wykonywania prac wynikających z w/w umowy pozwany- K. Ł. posiadał polisę ubezpieczeniową od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w S..

W dalszej części Sąd ten ustalił, że w dniu 28 sierpnia 2013r., podczas wykonywania remontu przez wykonawcę doszło do zdarzenia-uszkodzeniu uległa rura wodociągowa, która przebiegała w dole przewodu kominowego. Woda tryskając z pękniętej rury obmyła ściany komina z sadzy i zalała piwnicę powodów. Pomimo zgłoszenia przedmiotowego zdarzenia (...) S.A. w S., nie uznało ono swojej odpowiedzialności i odmówiło powodom wypłaty należnego odszkodowania.

Ustalił ten Sąd ponadto, że w pomieszczeniu znajdują się meble i sprzęt AGD, o wyraźnych śladach zalania i zabrudzenia. Ruchomości, które uległy uszkodzeniu z powodu zdarzenia należały do właścicieli piwnicy- T. i J. J. (1) oraz ich córek M. i A. J.. Wartość szkody majątkowej powodów- T. i J. J. (1) wyniosła kwotę 2.882,-zł. Wartość kompletu mebli należący do M. J. przed zalaniem wynosiła kwotę 2.099,33,-zł, a po zdarzeniu kwotę 734,77,-zł. Tym samym powódka poniosła szkodę w wysokości 1.364,55,-zł. Wartość mebli powódki A. J. przed dniem 28.08.2013r. wynosiła kwotę 1.339,46,-zł, a po zalaniu wodą kwotę 535,78,-zł. Powódka poniosła, zatem szkodę o wysokości 803,68,-zł. Wartość prac remontowych niezbędnych do przywrócenia zalanej piwnicy do stanu sprzed zalania wodą z sadzą kominową została oszacowana na kwotę 3.468,-zł.

Sąd I instancji ustalił również, że remont kominów, który został przeprowadzony przez K. Ł. został wykonany niezgodnie ze sztuką budowlaną. Pozwany, działając jako przedsiębiorca świadczący profesjonalne usługi z zakresu budownictwa nie zachował należytej staranności w trakcie wykonywanych prac, co bezpośrednio doprowadziło do zdarzenia powodującego szkodę majątkową powodów. Do pęknięcia i spowodowania awarii nie przyczyniła się przekazana wykonawcy dokumentacja budynku, stan techniczny rur, ani też stan przewodów kominowych, który został skontrolowany w dniu 15.01.2013r. i określony jako dobry. Za zdarzenie z dnia 28.08.2013r. powodujące szkodę w majątku powodów odpowiada wyłącznie K. Ł., który bezmyślnie wykonał czynność udrażniania komina przy pomocy łomu zawieszzonego na linie.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie, co do zasady, natomiast podlegało częściowo oddaleniu, co do wysokości, z uwagi na wygórowany rozmiar zgłoszonego roszczenia.

Sąd ten wskazał, że podstawy dochodzenia roszczenia powodów od pozwanych są różne, albowiem pozwany K. Ł. jest zobowiązany do spełnienia świadczenia na rzecz powodów na zasadzie odpowiedzialności deliktowej, na podstawie art. 415 kc, z tytułu wyrządzenia szkody w ich majątku, natomiast odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w S. wynika z faktu udzielania w dniu zaistnienia zdarzenia ochrony ubezpieczeniowej K. Ł., a zatem jest to odpowiedzialność kontraktowa wynikająca z art. 822 k.c, dlatego też Sąd uznał, że odpowiedzialność pozwanych jest odpowiedzialnością in solidum.

W przedmiotowej sprawie według Sądu I instancji oczywistym było, że w trakcie wykonywania przez K. Ł. remontu kominów w budynku przy ul. (...), w którym własność lokalu należy do T. J. i J. J. (1) doszło do zdarzenia polegającego na zalaniu piwnicy należącej do powodów i zniszczeniu znajdujących się tam ruchomości stanowiących ich własność. Sąd ten przyjął także istnienie związku przyczynowo- skutkowego pomiędzy działaniem pozwanego K. Ł., a powstałą szkodą. W kontekście przedmiotowej sprawy dla oceny zachowań pozwanego, winien mieć zastosowanie art. 355 § 2 kc albowiem jest on przedsiębiorcą, którego obowiązuje miernik należytej staranności uwzględniający zawodowy charakter prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, określony w powołanym przepisie.

Uzasadniając odpowiedzialność i tym samym zobowiązanie względem powodów pozwanego - (...) S.A. w S. Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 805 kc przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie zakładu ubezpieczeń przy ubezpieczeniu majątkowym podlega w szczególności na zapłacie określonego odszkodowania. W niniejszej sprawie pozwany K. Ł., zdaniem Sądu I instancji, pozostawał pod ochroną ubezpieczeniową wskazanego towarzystwa w dniu

zaistnienia zdarzenia powodującego szkodę, dlatego zarówno obaj pozwani są zobowiązani do spełnienia roszczenia dochodzonego niniejszym pozwem na rzecz powodów in solidum.

W zakresie wysokości wyrządzonej w majątku powodów szkody pomocna była opinia drugiego z biegłego R. S.. Jednocześnie Sąd Rejonowy zaznaczył, że kwoty wskazane przez biegłego, jako należne powodom, różniły się od kwot wskazanych przez nich pierwotnie w pozwie. Powodowie T. i J. J. (1) żądali tytułem poniesionej przez nich szkody kwoty w wysokości 9.140,-zł, na którą składały się kwota 2.500,-zł tytułem pokrycia kosztów remontu zalanej piwnicy i kwota w wysokości 6.640,-zł. tytułem zniszczonego mienia.

W toku postępowania dowodowego Sąd I instancji zaś ustalił, że powodom T. i J. J. (1) należy się kwota w wysokości 6.350,-zł, obejmująca kwotę należną tytułem zniszczonych ruchomości w wysokości 2.882,-zł oraz kwotę w wysokości 3.468,-zł. należną tytułem kosztów niezbędnych do przeprowadzenia remontu piwnicy. Powódka M. J. żądała kwoty 2.099,23,-zł a w toku postępowania ustalono, iż tytułem szkody należy jej się kwota 1.364,56,-zł. Natomiast kwota należna A. J. to 803,68,-zł, a nie jak pierwotnie żądała kwota 1.339,46,-zł.

Według Sądu Rejonowego na rozprawie w dniu 8 października 2015r. pełnomocnik powodów przyznał, że zgodnie z wyliczeniami biegłych kwoty należne powodom są niższe (k. 303), jednakże nie ograniczył powództwa ani go nie cofnął, co spowodowało konieczność oddalenia powództwa, co do kwoty wygórowanego roszczenia.

W tym zakresie Sąd I instancji uwzględnił również wyższą, niż pierwotnie żądana przez powodów kwotę należną im tytułem poniesienia kosztów remontu piwnicy, która określona została przez biegłego na kwotę 3.468,-zł, mimo braku rozszerzenia powództwa, albowiem biorąc pod uwagę pkt. 1 wniesionego pozwu powodowie pierwotnie domagali się jak wspomniano powyżej kwoty w sumie wyższej.

Zdaniem Sądu Rejonowego nie może, więc to być traktowane, jako orzeczenie ponad zgłoszone żądanie (art. 321 kpc).

O odsetkach Sąd ten orzekł na zasadzie art. 481 kc, uwzględniając w terminie ich zasądzenia zasadę wynikającą z art. 817 kc oraz żądanie powodów w tym zakresie.

Wyrok w stosunku do K. Ł. jest wyrokiem zaocznym na zasadzie art. 339 kpc.

Do zwrotu na rzecz powodów poniesionej przez nich kosztów sądowych Sąd zobowiązał pozwanych na zasadzie art. 98 kpc, w oparciu o zasadę odpowiedzialności.

Mając na uwadze zasadę słuszności wyrażoną w art. 100 kpc za zasadne Sąd I instancji uznał nie obciążanie powodów kosztami postępowania na rzecz pozwanych i zniesienia wzajemnie kosztów zastępstwa procesowego pomiędzy nimi.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany, który zaskarżył wyrok w części:

a/ w punkcie I, co do kwoty 968,-zł wraz z ustawowymi odsetkami od 11 października 2013r. oraz co kwoty 305,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych zasądzonych na rzecz powodów T. i J. J. (1);

b/ w punkcie II, co do kwoty 280,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych zasądzonych na rzecz powódki A. J.;

c/ w punkcie III, co do kwoty 336,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych zasądzonych na rzecz powódki M. J..

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie procedury, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj.:

I. art. 100 kpc poprzez nieprawidłowe zastosowanie i obciążenie obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych pozwanego w sytuacji, gdy każdy z powodów przegrał sprawę prawie w połowie, a zatem koszty powinny zostać wzajemnie zniesione;

II. art. 321 w zw. z art. 187 § 1 kpc przez przekroczenie granic orzekania wyznaczonych treścią żądania powodów, ponieważ powodowie w uzasadnieniu pozwu wyraźnie wskazali, że dochodzą kwoty 2.500,-zł tytułem przywrócenia piwnicy do stanu sprzed szkody oraz kwoty 6.640,-zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy, natomiast sąd uznał

za zasadne kwotę 3.486,-zł tytułem kosztów niezbędnych do przeprowadzenia remontu piwnicy oraz kwotę 2.882,-zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy, pomimo iż powodowie nie dokonali modyfikacji roszczenia.

Mając to na uwadze powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku:

a/ w punkcie I poprzez oddalenie powództwa, co do kwoty 968,-zł wraz z ustawowymi odsetkami od 11 października 2013r. oraz co do kwoty 305,-zł tytułem zwrotu kosztów sądowych zasądzonych na rzecz powodów T. i J. J. (1) oraz wzajemnie zniesienie kosztów;

b/ w punktach II i III, w zaskarżonej części i zmianę rozstrzygnięcia o kosztach oraz ich wzajemne zniesienie.

Pozwany wniósł także o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powodów wniósł o:

1/ oddalenie apelacji pozwanego w całości;

2/ zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych (nie wskazując, na jakiej zasadzie);

3/ odrzucenie zażalenia pozwanej, co do punktu II i III zaskarżonego wyroku (przy wniosku z 1 punktu tego pisma);

4/ „z ostrożności procesowej zmodyfikował pozew w ten sposób, że w ramach roszczenia T. J. i J. J. (1) wskazanego w punkcie I.1 pozwu, w zakresie żądanej kwoty 9.140,-zł tytułem odszkodowania za szkodę majątkową opisaną w dalszej części pozwu wraz z odsetkami od 11 października 2013r. (ale do kiedy?), wniósł o zasądzenie kwoty 3.468,-zł wraz z odsetkami od 11 października 2013r. (ale, do kiedy?) tytułem zwrotu kosztów remontu piwnicy – przywrócenia piwnicy do stanu sprzed zalania” (nie wskazał pełnomocnik powodów, od kogo i na rzecz kogo mają być zasądzone koszty procesu oraz nie wskazał zasady ich zasądzenia, czy ma być solidarnie, na zasadzie in solidum, czy też innej);

5/ dopuszczenie dowodu ze sporządzonej już opinii biegłego sądowego E. A. na okoliczność wartości szkody i remontu piwnicy powodów (w sytuacji, gdy ten dowód był dopuszczony przez Sąd I instancji).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna, tj. co do rozstrzygnięcia zawarte w punkcie I zaskarżonego wyroku, zaś odnośnie zaskarżenia orzeczenia w punktach II i III, tj. co do „kosztów sądowych” środek zaskarżenia pozwanego podlega odrzuceniu.

Na początku należy wskazać, że pozwany zaskarżył punkty II i III odnośnie „kosztów sądowych”, co należy przyjąć, że ww. środek zaskarżenia jest zażaleniem, ponieważ na koszty procesu przysługuje zażalenie, a nie apelacja. Obojętne jest, że składa taki środek zaskarżenia w jednym piśmie.

W tej sytuacji w taki sposób należy ocenić środek zaskarżenia, który obejmuje tylko koszty procesu, a nie również zasadnicze rozstrzygnięcie (merytoryczne).

Pozwany wyrok z uzasadnieniem otrzymał w dniu 12 listopada 2015r., zaś koszty procesu zaskarżył w dniu 25 listopada 2015r.

Termin do wniesienia zażalenia jest tygodniowy (art. 394 § 2 kpc).

W tych warunkach zażalenie wniesione przez pozwanego tylko rozstrzygnięcie o kosztach procesu orzeczonych wobec powódek M. J. i A. J. podlega odrzuceniu, ponieważ ten środek zaskarżenia został złożony po terminie /art. 370 w zw. z art. 397 § 2 kpc/.

Zasadna jest natomiast apelacja w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy pominął, że powodowie T. J. i J. J. (1) dochodzili na podstawie przytoczonych okoliczności faktycznych kwoty 2.500,-zł tytułem przywrócenia piwnicy do stanu sprzed szkody oraz kwoty 6.640,-zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy, natomiast Sąd I instancji uznał za zasadne ich żądanie na kwotę 3.486,-zł tytułem kosztów niezbędnych do przeprowadzenia remontu piwnicy oraz kwotę 2.882,-zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy.

W tych warunkach Sąd I instancji przyjął, że powodowie nie dokonali rozszerzenia i modyfikacji roszczenia i nie musieli tego uczynić.

Wskazana w tej części argumentacja, że Sąd I instancji uwzględnił również wyższą, niż pierwotnie żądana przez powodów kwotę należną powodom tytułem poniesienia kosztów remontu piwnicy, która określona została przez biegłego na kwotę 3.468,-zł, mimo braku rozszerzenia powództwa, ponieważ wziął pod uwagę pkt 1 wniesionego pozwu, gdzie powodowie pierwotnie domagali się jak wspomniano powyżej kwoty w sumie wyższej – nie znajduje prawnego, ani faktycznego uzasadnienia.

Z treści pozwu i stanowiska pełnomocnika powodów przedstawionego na rozprawie w dniu 8 października 2015r. wynika wprost, że na podstawie przytoczonych okoliczności faktycznych kwoty 2.500,-zł tytułem przywrócenia piwnicy do stanu sprzed szkody oraz kwoty 6.640,-zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy.

W konsekwencji łączna kwota dochodzona pozwem nie zastępuje konkretnych roszczeń powodów oraz ich uzasadnienia faktycznego oraz wysokości zgłoszonego zindywidualizowanego żądania szeregu wymagalnych świadczeń.

Sąd w oparciu o dyspozycję art. 321 § 1 kpc nie może uwzględnić roszczenia w oparciu o inną podstawę faktyczną niż podana w pozwie, gdyż byłoby to dokonaniem przez sąd zmiany powództwa, do czego sąd nie jest uprawniony.

Związanie sądu granicami żądania obejmuje nie tylko związanie, co do samej treści (wysokości) żądania zasadniczego, ale także, co do uzasadniających je elementów motywacyjnych /por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2014r., V CSK 284/13, Legalis/.

Granice żądania w rozumieniu art. 321 § 1 kpc określa przede wszystkim wysokość dochodzonych roszczeń, co oznacza, że sąd nie może uwzględnić roszczenia w większej wysokości niż żądał powód (zasądzić ponad żądanie). Przepis ten, określając granice wyrokowania, wskazuje również, że sąd nie może wyrokować, co do rzeczy, która nie była przedmiotem żądania, czyli zasądzić coś innego niż strona żądała. Żądanie powództwa określone jest przez jego przedmiot oraz podstawę faktyczną.

Oznacza to, że sąd nie może uwzględnić roszczenia w oparciu o inną podstawę faktyczną niż wskazana w pozwie.

W tym miejscu należy wskazać, że pojęcie żądania określa art. 187 § 1 kpc, stanowiąc, że pozw powinien między innymi zawierać dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych żądanie uzasadniających.

W tej sytuacji zasadnie należy przyjąć, że zgodnie z dyspozycją przepisu art. 321 § 1 kpc sąd nie może wyrokować, co do rzeczy, która nie była przedmiotem żądania, czyli zasądzić coś innego niż strona żądała, a oznacza to, że sąd nie może uwzględnić roszczenia w oparciu o inną podstawę faktyczną niż wskazana w pozwie.

Sytuacja ww. wydaje się względnie jasna, co do zakazu ilościowego (super, minus). Sąd będzie mógł zasądzić mniejszą kwotę niż żądana, zobowiązać do wydania mniejszej ilości rzeczy niż wskazana w pozwie.

Zakaz jakościowy (aliud), polega na tym, że sąd nie może przyznać albo odmówić wnioskodawcy czegoś innego, niż ten żądał. Obrazowo należy stwierdzić, że sąd nie może w tym wypadku "zamienić" roszczenia, które przedstawił wnioskodawca, na inne roszczenie, które nie było objęte żądaniem. Zmiana ta dotyczy zarówno samego żądania, jak i

uzasadniających je okoliczności faktycznych (por. wyroki Sądu Najwyższego z 3 września 1998r., I CKU 59/98, Legalis i z 28 października 2009r., I PK 97/09, Legalis),

W tych warunkach należy uznać, że zasądzenie sumy pieniężnej, która wprawdzie mieści się w granicach kwotowych powództwa, lecz z innej podstawy faktycznej, stanowi orzeczenie ponad żądanie.

W konsekwencji należało uwzględnić zarzuty apelacji pozwanego i obniżyć zasądzone świadczenie określone w punkcie I zaskarżonego wyroku z kwoty 6.350,-zł do kwoty 5.382,-zł (6.350-968).

O oddaleniu wniosku dowodowego powodów Sąd odwoławczy rozstrzygnął na podstawie art. 381 kpc, ponieważ już Sąd I instancji taki dowód przeprowadził i dopuścił.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 kpc.

Wobec takie rozstrzygnięcia, co do głównego roszczenia należało koszty procesu wzajemnie znieść pomiędzy stronami, ponieważ powodowie T. J. i J. J. (1) wnosili o zasądzenie kwoty 9.140,-zł, a wygrali nieznacznie ponad połowę.

Przepis art. 100 kpc umożliwia takie rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Należy jednak wskazać, że

Powód nie mógł zmienić żądania na etapie postępowania apelacyjnego, co wynika wprost z treści art. 383 kpc. W tym miejscu należy pominąć inne ww. wskazane uchybienia wniosków pełnomocnika powodów zawartych w odpowiedzi na apelację.

Sąd I instancji również wadliwie rozstrzygnął dwukrotnie o kosztach procesu w niniejszej sprawie, ale chyba wynika to z mylnego rozumienia kosztów procesu i kosztów sądowych.

Ponadto Sąd Rejonowy zastąpił powodów w ich obowiązku w dokładnym określeniu żądania i wskazaniu roszczenia w celu zasądzenia świadczenia na zasadzie in solidum (art. 187 § 1 pkt 1 kpc), a byli oni reprezentowani przez kwalifikowanego pełnomocnika.

Żądanie pierwotne było o zasądzeniu świadczenia „solidarnie”, zaś na rozprawie w dniu 8 października 2015r. pełnomocnik powodów wniósł o „zasądzenie od pozwanych in solidum” (czyli jak?), bo takie określenie żądania odnosi się do zasady odpowiedzialności wskazywanej w orzecznictwie i literaturze, co jednak nie wskazuje na dokładne określenie żądania w rozumieniu ww. przepisu.

Ponadto takie zmodyfikowanie żądania na rozprawie wymagało złożenia odpowiedniego pisma procesowego (art. 193 § 2¹ kpc).

Jednak w tym zakresie pozwany nie zgłosił zarzutu procesowego, a Sąd odwoławczy jest związany zakresem zaskarżenia naruszenia procedury, dlatego powyższe uchybienie nie mogłem być przedmiotem korekty instancyjnej.

Dalej należy wskazać, że koszty procesu rozliczane są pomiędzy stronami na podstawie przepisów określonych w art. 98 i następnym kpc. Nie określa się też ich w procesie, jako kosztów postępowania, ani tym bardziej kosztów sądowych, ale zawsze, jako koszty procesu.

Wynika to z tego, że koszty procesu obejmują: koszty sądowe, na które składają się: opłaty i wydatki (art. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), opłaty kancelaryjne; koszty strony, która występuje osobiście lub z pełnomocnikiem niebędącym adwokatem lub radcą prawnym oraz koszty związane z reprezentowaniem strony przez adwokata lub radcę prawnego, albo rzecznika patentowego, zwrot kosztów przejazdów strony oraz równowartość utraconego przez nią zarobku i innych wydatków na skutek osobistego stawiennictwa w sądzie.

W tej sytuacji koszty sądowe, a więc opłata od pozwu i zaliczki na wydatki uiszczone przez strony stają się kosztami procesu w ramach ich rozliczenia pomiędzy stronami w zależności od wyniku procesu, a nie kosztami sądowymi.

Natomiast koszty sądowe mogą być zasądzone tylko na rzecz Skarbu Państwa na podstawie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd odwoławczy o kosztach procesu za instancję odwoławczą orzekł na zasadzie art. 98 § 1 kpc, mając na względzie wynik postępowania apelacyjnego i zażaleniowego oraz zgłoszony wniosek, co formy żądania przez pełnomocnika powodów.

Beata Grzybek Mirosław Wieczorkiewicz Krystyna Skiepmo